

תקות מנחם

על סיומי הרמב"ם

י"ל ערב שבת פרשת וארא

כ"ה טבת

ה'תשע"ה

הי' תהא שנת המשיח עלינו!

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ה"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי הרמב"ם ע"פ – ב"קו" – שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי' ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי לימוד הרמב"ם ע"פ ה'מורה שיעור' לפרשה והתאריך שבהם נלמדו, הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.

ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר אהבה – א'

מחזור ל"ד – (גימטריא) "גא"ל ישראל" || שנה ל"א – ר"ת "לכתחילה אריבער" || בעז"ה יום א' פרשת שמות י"ג טבת ה'תשע"ה || הי' תהי' שנת המשיח עלינו

סיום הלכות קריאת שמע והתחלת הלכות תפילה וברכת כהנים

ערות ושטחים וכת את העצים ובה מהם בתים שנתן אותם לעניים לדירה, והשטחים נתן להם לעבד האדמות להתפרנס מהם, וכלל אנשי העיירה קראו לו ר' מאיר **האוהב** (גם הגויים קראו לו ר' מאיר האוהב) וברוסית **אהבה** היא **ליובא**, ולכל העיירה קראו על שמו "**ליובאוויטש**". וליובא פירושה אהבה (כמו באדיש "ליב") שהם מלשון **לב** – כי הרי האהבה היא לב, וגם בשפות אחרות כמו באנגלית וכו' נקרא LOVE – לאוו! וכי הרי כל השפות השתלשלו מלשון הקודש, שהרי בהתחלה מאז בראית העולם נאמר "ויהי כל הארץ שפה אחת" ואומר רש"י "**לשון הקודש**" ודור הפלגה ה' בלל את שפתם, ואם בוללים משהו נשאר רושם מהמצב הקודם, ולכן המון מילים בשפות הלועזיות שרשם מהעברית ולה"ק].

וזה ה"סיסמא" והאופי והדרך של **ליובאוויטש** – אהבת ישראל וקירוב הלבבות [כי לליובאוויטש שני שמות שקוראים גם **תב"ד** – שזה מורה על הצד האינטלקטואלי והשכלי וההשכלה של החסידות והיהדות, **ליובאוויטש** מורה על הצד ואופי הרגש והאהבה, ומידות אהבת ה' ואהבת ישראל.

ההמויות והנפלא ביותר! שבגליון זה מתחילים לכתוב ע"ד המצוות וההלכות הראשונות ברמב"ם של ספר **אהבה** – קריאת שמע ותפילה וברכת כהנים ותפילין מצווה וספר תורה, שכל א' מאלו קשורים באהבת ה' ואהבת ישראל, כדלקמן:

וזהו ההשגחה פרטית **המופלאה** שמסי' הגליון 380 – גימטריא **ליובאוויטש** שפירושו אהבה, וכן שמו של כ"ק אדי"ש מה"מ (בר"ת) **ממ"ש** (השמות הפרטיים ושם המשפחה) שהוא גם גימטריא 380, ומורה על הבאת הכחות והברכות והגאולה בפתול **ממ"ש** – וכפי שאדי"ש מה"מ מתבטא על המילה ממ"ש יעם כל הרמזים והר"ת שיש בה"י! ושמעתי מדידי הרה"ת **מוט"ל** שיי' חן – **ממ"ש** גם ר"ת: משיח מנחם שמו!

ולעומת זה, גם **מצרים** גימטריא 380, כי זה לעו"י, ובפרשיות אלו מדובר ע"ד הירידה והישיבה והגאולה **ממצרים**! [ושמעתי מדידי המשפיע הדגול אוהב ישראל הרה"ת ר' **מרדכי צבי** שיי' **גרינוולד** שהחסידיים ברוסי היו מתוודעים ע"י שליובאוויטש ושמו של הרבי הם הלעו"י של **מצרים** וכן ברית המועצות כפי שנקראה פעם **SSSR** – **ס.ס.ר.** גם גימטריא 380, וכן גם **עירק** שפעם היתה שיא האיום והסכנה העויתית הערבית, בגימטריא 380. והרצ"ג דיבר וטאם על כך פעמים רבות!]

וע"י מצוות האהבה לה' ואהבת ישראל מבטלים את גלות מצרים, וי"ל הגליות נקראות ע"ש **מצרים** שמצרים לישראל, ומביאים **הגאולה השלימה**, כן תהי' לנו, מ"י"ד ממ"ש, **טאו!**

ובגליון זה מדובר על התחלת הלכות **קריאת שמע**, שענינה הוא התעוררות אהבת (ויראת) ה', כפי שמתחילים בברכות שלפני שהם הכנה לק"ש ובהם מספרים על **אהבת** ה' לישראל – **אהבת** עולם אהבתנו, שעי"ז מעוררים כמים הפנים לפנים אהבת ה', ומתחילים מיד **ואהבת** את ה"א", שכולל ומתבטא בקיום כל מצוות עשה.

אין בלבנו אלא אחד!

א. התחילו את הלכות **קריאת שמע** בשבת קודש פרשת **ויחי**, והקשר הוא **מפורש**:

בתחילת הלכות ק"ש כותב הרמב"ם ומספר את הסיבה שמוסיפים ואומרים בק"ש אחרי הפסוק "**שמע ישראל**" את המילים "**ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד**", ומספר הסיפור מפרשת **ויחי** – שזה הי' דו שיח בין יעקב ובניו. וז"ל הרמב"ם¹: "הקורא קריאת שמע – כשהוא גומר פסוק ראשון אומר **בלחש**: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וחוזר וקורא כדרכו "ואהבת את הוי' אלקיך" עד סופה, ולמה קוראים כן? מסורת היא בידינו, שבשעה שקיבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו, ציום וזרזם על יחוד השם, ועל דרך ה' שהלך בה אברהם ויצחק אביו, ושאל אותם ואמר להם: בני, שמא יש בככם פסלות – מי שאינו עומד עמי ביחוד השם: כענין שאמר לנו משה רבינו² פן יש בככם איש או אשה... אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו וגו', ענו כולם ואמרו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד! כלומר: שמע ממנו, אבינו ישראל, ה' אלקינו ה' אחד. פתח הזקן ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. לפיכך נהגו כל ישראל לומר שבח ששיבח בו ישראל הזקן אחר פסוק זה"י.

(* פלאי מס' 380)

מסי' הגליון – 380, וכ"ק אדי"ש מה"מ אומר שבכל דבר יש **השגחה פרטית** בכוונה גם במספרים שלכאורה נראים "מקריים" ובענין חול, כמו מספר הקרון ברכבת, שהרבי סיפר **הרבה פעמים** שהרבי ממונקאטש לא נכנס ברכבת לקרון אם לא מצא במספר שטבעו בזמן הייצור שמתאים לכוונת והייחודים שלו. וסיפר לי עד ראי הרה"ח ר' **בנימין** שיי' **ווילגער** שבבחרתו הי' אצל המונקאטשער ופעם ליווה אותו לרכבת, וכשהגיע לקרון הראשון שפגע בו, הסתכל על המספר ולא מצא חן בעיניו כי אינו מתאים לכוונתו. וכך עבר מקרון לקרון והסתכל על המספרים עד שמצא מספר המתאים ולקרון ההוא נכנס ונסע בו.

המספר "380" יש בו המון משמעות וקשר **נפלא!** לעניינים המדוברים בגליון זה:

המספר 380 – בגימטריא **ליובאוויטש** [כשמאיינים **ליובאוויטש** בצורה הנכונה כפי שמודפס בספרי ליובאוויטש וקה"ת], **ליובאוויטש** פירושו **אהבה**; כפי שכ"ק הרבי הקודם כותב ברשימותיו, שהעיירה הוקמה ע"י מי שהי' **אוהב** גדול של הבריות, וקנה

¹ הלכות ק"ש פ"א ה"ד.

² נצבים כט, יז.

וכן מדובר בגליון זה ע"ד מצות תפילין מזהה וס'ת, שהם ה"מבצעים" העיקריים שהרבי דיבר והסעיר כ"כ בעולם שהם עיקר המבצעים של ליובאוויטש, וס'ת מורה על אחדות כל עם ישראל והאהבה שביניהם, שזוהי הנקודה של ליובאוויטש. וכל א' מהם מבטא ענין אהבת האחדות ישראל! שקשור לספר אהבה – אחדות ואהבת ה', כמ"ש ב"היום יום", שמי שאוהב את ה', אוהב את ישראל, "שאוהב מה שהאוהב אוהב", שזהו ענין ליובאוויטש – אהבת ה' שמביאה אהבת ישראל!

היינו, שהרמב"ם מתאר בפרוטרוט את הפרטים בסיפור זה, מה שאל יעקב ומה ענו לו בניו, ומה השיב ע"י יעקב, כדי שבניו ההלכה איך בתוך קריאת שמע נכנסות מלים לגמרי לא מכאן, ולכן סיפור זה נוגע להלכה. והרי סיפור זה הוא מפרשת ויחי, שבשבת בה קראו פרשה זו התחילו את הלכות קריאת שמע.

המקור של סיפור זה הכתוב בהלכה זו הוא במדרשים³ ובגמ' פסחים⁴ [בכמה שינויים] וז"ל הגמ' שם: "אמר רבי שמעון בן לקיש: ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם. ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכנינה. אמר: שמה חס ושלוש יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו (ובמדרש רבה הלשון הוא שמה יש בלבכם מחלוקת על הקב"ה). אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד – כך אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אמרי רבן: היכי נעביד? נאמרוהו – לא אמרו משה רבינו, לא נאמררוהו – אמרו יעקב. התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי".

היינו שבגמ' כתוב שחששו של יעקב שמה יש במטתי פסול! באה בגלל שביקש יעקב לגלות לבניו את הקץ ונסתלקה ממנו השכינה, אבל צריך להבין לפי הרמב"ם שלא מזכיר זאת, למה חשש יעקב שמה יש פסולות בבניו?

אלא שהרמב"ם מקשר זאת עם חששו של משה רבינו "פן יש בכס איש וגוי אשר לבבו פונה יום וגו'", וגם אצל משה לא נאמרה אז סיבה למה אמר להם חשש זה.

וה"כספ משנה" על ההלכה מבאר שלרמב"ם יצא זאת מהמדרשים הנ"ל שמובא במי"מ, ושם כתוב שיעקב קיבצם כדי לצוותם על יחוד ה' להמשך דרך האבות ולכן שאלם אם יש למישהו פסול וספיקות, כי הרמב"ם רק רוצה לבאר להלכה למה מוסיפים הפסיקא "ברוך שם וכ"ו" בלחש בין המילים של פרשת שמע, ואין כאן ענינו לבאר הענין והמדרש של "ביקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו, או נסתלקה ממנו השכינה", רק את ענין יחוד ה' הקשור בקריאת שמע.

"תקוה" חוט השני

סיכום הקשר של ההלכות ברמב"ם לזמן, פרשת השבוע והתאריך

על סיום הלכות קריאת שמע

א. בפרשת ויחי השבטים אומרים ליעקב – שמע ישראל וגו' ה' אחד. ויעקב עונה ברוך שם כבוד מלכותו וכו'. ומובא סיפור זה ברמב"ם שלכן אומרים ברוך שם בלחש.

...

בעז"ה יום ועש"ק פ' שמות ח"י טבת ה'תשע"ה – ה' תהי שנת המשיח עליון
סיום הלכות תפילה וברכת כהנים והתחלת הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה

ברכת כהנים באהבה ושמחה!

א. הקשר של הלכות ברכת כהנים – נשיאת כפיים, לפרשת שמות, אולי אפ"ל בעז"ה:

בפרשת שמות מדובר מפורש על הפעולה הראשונה שעשה אהרן הכהן: שנאמר⁶ שה' אמר למשה "הלא אהרן אחיך הלוי, דעתי כי דבר ידבר הוא, וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמה בליביו", שכשמשא לא חשב על עצמו שהוא המתאים לשליחות הגדולה להוציא את בניו ממצרים, והוא כבד פה וכבד לשון! אמר לו ה' שאהרן יצא לקראתו בשמחה ואח"כ נאמר שהוא ימסור את הדברים לעם ולפרעה.

³ ב"ר ויחי פצ"ח, ג. ובספרי פ' ואתחנן ע"ה"פ שמע.

⁴ פסחים נו, א [וכפי שהערנו בגליון הקודם שיש כאן רמז ל"משיח נאו", הדף בגמ' הוא נו, א אותיות נאו! ובמסכת פסחים שמורה על הפסיחה והדילוג מן הגלות אל הגאולה, ועד הפסיחה האחרונה בגאולה השלימה ע"י המשיח].

⁵ יהושע ב, ח. ענין ברשיי שפירוש "תקוה" – "מלשון קו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקוה מנחם" – להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשווה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך והשנה, (וענין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקוה מנחם" ח"א).

⁶ שמות ד, יד.

ונאמר כאן "וראך ושמה בליביו", ואומר ע"י רש"י: "לא כשאתה סבור שיהי מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה". ז.א. שלמרות שבפסוקים יכולה להיות קנאה ביניהם שאהרן יקנה באחיו משה שהוא צעיר ממנו ואעפ"כ עולה לגדולה, אהרן לא רק שלא הקפיד ולא קינה ולא הצטער, אלא אדרבה – שמח להיות העוזר של משה שפעל תחתיו להביא דברי ה' לעם ולפרעה ולהוציא את בניו ממצרים! ואח"כ ממשיך רש"י "יומשם זכה אהרן לעדי החושן הנתון על הלב", היינו שבזכות שמחת אהרן בליבו לעזור למשה ולפעול תחתיו, זכה ללבשו את החושן והאורים ותומים, א' מנגדי הכהונה.

שזהו ענינו של אהרן – לבטל כל קנאה בין אחיו ובין בניו, ואדרבה לפעול בשמחה ובאחדות ביניהם, שאחדות זו הביאה לגאולת מצרים בשליחות משה ואהרן, כמו שגלות מצרים נגרמה בגלל קנאת ושנאת האחים והיפך השלום והאחדות כמ"ש "ולא יכלו דברו לשלום, וישנאו אותו" כמ"ש בתחילת פרשת וישב שזה הביא למכירת יוסף ולירידת גלות מצרים, שהיא שורש לכל הגלויות, וכמ"ש כ"ק אד"ש מה"מ בלקו"ש בשם הזהר, וע"כ התיקון לגלות מצרים והדרך לצאת ממצרים ומכל שאר הגלויות הוא האהבת ישראל ואחדות ישראל, וכמו שרואים בפ' ויחי, שבזמן שביקש יעקב לגלות את קץ הימין ואחרית הימים, אמר להם "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", ואח"כ "הקבצו ושמעו" (ושמעתי מהרב יהושע שיחי באלקנן ש"י"א שגם "ואגידה לכם" רומז לאחדות ישראל – ואגידה מל' אגודה וחבור, כמו ואגודה אתכם!). וגם הגאולה העתידה והנצחית באה ע"י אחדות ישראל כי סיבת החורבן היתה בגלל היפך אהבת ישראל ושנאת חנם כמו שאומרת הגמ' ביומא⁷ והתיקון לזה והיצאה מהגלות היא ע"י אהבת חנם ואחדות ישראל!

ולכן גם ההכנות ליציאת מצרים הן ע"י האחדות וביטול הקנאה כמ"ל שנאמר על אהרן וראך ושמה בליבו! כמ"ש רש"י שלא רק שלא קינה בגדולתו של אחיו הצעיר אלא שמח, שזהו ענינו של אהרן כמ"ש בפרקי אבות "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות וכו", וכמ"ש בתנאי שאפי' ליהודים פשוטים שאין להם מעלה רק שהם בריותיו של הקב"ה – ה' מלא אהבה, וכ"ש לאחיו משה ולכלל ישראל. ואהרן שלא קינה באחיו הצעיר ופעל באחדות מלאה עשה זאת מתוך שמחת לב שלימה כמ"ש כאן "וראך ושמה בליבו" (וגם בתור הכנה ליציאת מצרים הביאו ושחטו ואכלו את הקרבן פסח בכנופיא ובצוותא).

ואפשר גם לראות בזה קשר לברכת כהנים שעושים זאת אהרן ובניו הכהנים מתוך אחדות אהבה ושמחה לכל היהודים המתברכים, וכמו שלומדים חז"ל מהנאמר בברכת כהנים "אָמרו להם" – שמאָמרו לומדים (ולא נאמר "אָמרו") שיהי "בפה מלא" ובאהבה ובשמחה, ולכן מברכים הכהנים "וצונו לברך את עמו ישראל באהבה"! וכן ברכת כהנים עושים רק בזמני שמחה (או בא"י).

במקור – בלי גבול – מאה פעמים!

כ"ק אד"ש מה"מ מסביר מש"כ בחז"ל כמ"פ על כפל המילים "נתון נתון" או "הוכיח תוכיח" וכדומה – "אפילו מאה פעמים" (ואין הכוונה דווקא מאה פעמים, אלא ריבוי בלי גבול). ומסביר אד"ש שהחסבר הפנימי לכן הוא מכיון שהדברים כתובים בצורת הדקדוק של "מקור" – "הוכח", "נתון", ובמקור – הדברים הם באופן של אין סוף ובל גבול. ואולי עדין גם בענינו "ברכת כהנים", מכיון שכתוב "אָמרו" בצורת מקור (ולא "אָמרו"), ובמקור הדברים הם בלי גבול ושלמים, לכן האמירה כאן היא בשלימות ובפה מלא בשמחה ואהבה. ועד שכהן ששונא אפי' א' מהקהל או להיפך – אסור לו לעלות לדוכן.

ולפי"ז ברכת כהנים היא המשך וביטוי למ"ש כאן "וראך ושמה בליבו"; כי ברכת כהנים מברכים במעמד רבים מישראל יחד, ועכ"פ מנין עשרה, ועומדים באחדות ובשמחה (משא"כ אם יש "קפיצא" של אחד הכהנים כנ"ל), ובזכות ה"ראך ושמה בליבו" זוכים הכהנים ג"כ למעמד האחדות והאהבה שבברכת כהנים.

וברש"י כאן ע"ה"פ הנ"ל שבזכות שמחת ליבו של אהרן זכה "לעדי החושן" על ליבו, שגם החושן מורה על אחדות ישראל, כי הרי היו בו השמות של כל השבטים ראובן שמעון וכו' היינו שאהרן מאחד בליבו את כל שבטי ישראל. וקשור לפרשת שמות שמתחילה "ויאלה שמות בני ישראל וכו' ראובן שמעון וכו'".

ואחדות מביאה את המשיח, שהרי חשן בגימטריא משיח [חשן גם אותיות נחש, שבביאת המשיח יבורר ויתתקן כל הרע שבא בעטיו של נחש, שהסוף של הרע וגמר

⁷ יומא ט, ב.

א.ז. שאכן התבטאה המצוות עשה מדאורייתא לכל הדעות, שיהודים היו בצרה ונזקקו לישועת ה', וה' שמע את תפילתם ושוועתם.

שמות ר"ת שנים מקרא ואחד תרגום

ד. כאן רואים **דבר נפלא ביותר!** בסיום הלכות תפילה כותב הרמב"ם ע"ד החיוב לקרות בכל שבוע הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ועד כדי כך ש"בעל הטורים" כותב ע"ז **במפורש** ע"ה"פ בתחילת הפרשה "ואליה שמו"ת בניי ישראל"ל", וז"ל: "ר"ת: ואדם אשר לומד הסדר שנים מקרא ואחד תרגום בקול נעים ישיר, יחיי שנים רבות ארוכים לעולם!" עכ"ל. וחז"ל אומרים בגמרא¹⁰: "כל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו". א.ז. שזהו הזמן לחזק את קריאת השמו"ת בהטעמה ובעניינה יפה, וזוכים לברכות ולאריכות ימים לכולם וברמב"ם למדו הלכה זו בפרשת שמות.

"תקנת חוט השני"

סיכום הקשר של ההלכות ברמב"ם לזמן, פרשת השבוע והתאריך על סיום הלכות תפילה וברכת כהנים

א. ברכת כהנים – אמור להם – באהבה ובשמחה – ובפ' שמות וראך ושמוח בליבו שלא קינא במשה הצעיר ממנו.

ב. תפילה – באהבת ואחדות ישראל – כלים לברכה.

ג. כשזוקקים לעזרה וישועה – לכל הדעות התפילה מדאורייתא – ובפ' שמות וישמע אלקים את נאקת בני ישראל.

ד. בסיום הל' תפלה החיוב לקרוא שנים מקרא וא' תרגום, ובבעה"ט אמור ר"ת שמו"ת.

...

בעז"ה יום ב' פ' וארא כ"א טבת ה'תשע"ה – הי' תהי' שנת המשיח עליון

סיום הלכות תפילין ומוזזה וספר תורה והתחלת הלכות ציצית

התפילין – אות ליציאת מצרים!

א. את הלכות תפילין ומוזזה וס'ת התחילו בפ' שמות וסיימו בפ' וארא, וי"ל הקשר:

פרשיות אלו שמות וארא מדברות באריכות ובפרטות ע"ד ההכנה ליציאת מצרים: בפרשת שמות הכנת משה ואהרן והדיבור אל פרעה, ובפרשת וארא ע"ד רוב המכות שהיו הכנה ליציאת מצרים. ובסיום פ' שמות נאמר למשה¹¹ "עתה תראה אשר אעשה לפרעה, כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו". וכנראה פסוק זה מוסב גם על המכות שקדמו ליציאת מצרים הכתובות מיד בפ' וארא. ולכן כתוב "עתה תראה" בע"ן, שהכוונה היא מיד עכשיו, והרי יציאת מצרים היתה רק אחרי עשרה חדשים לפחות, כי בכל מכה היתה התראה של ג' שבועות ושבע א' היתה המכה, והפסוק אומר שיראה מיד את היד החזקה של יציאת מצרים: אלא שהכוונה היא על המכות שהן הכנה ליציאת מצרים.

וגם מצות התפילין וגם מצוות המוזזה קשורים וקיבלנו בעקבות יציאת מצרים והיד החזקה והמכות:

שהרי הפעמים הראשונות שכתובה מצוות תפילין שהיא לאות על יציאת מצרים ואלו שתי הפרשיות הראשונות הכתובות בתפילין – קדש, והי' כי יביאך, בתור אות וזכרון על יציאת מצרים, כמו שאומרים בפ' קדש "והי' לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך... כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים". אומר רש"י ע"ז "והי' לך לאות" – יציאת מצרים תהי' לך לאות, היינו שהתפילין הם אות על יציאת מצרים, וביד החזקה. וזהו מ"ש בסוף פ' שמות כנ"ל: "עתה תראה את אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם", שזהו התוכן שכתוב בפרשיות התפילין.

וכן בסיום הפרשה השני שבתפילין, והי' כי יביאך, נאמר¹² "והי' לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך כי בחזקת יד הוציאנו הוי' ממצרים".

ותחילת פרשיות אלו מדברות ע"ד מצות קידוש הבכורות שנצטוו בהמשך למכת בכורות, וכן מדובר שם ע"ד איסור חמץ ומצות אכילת מצה וקרבת פסח. וכ"ז הכתוב בתפילין קשור עם יציאת מצרים והמכות שהכינו לזה:

הבירור יהי' בביאת המשיח, וקשור עם ביהמ"ק שמורה על הגאולה וסיום הגלות, והחושן הוא כלי החשוב בביהמ"ק שבו הי' ה"אורים ותומים", וכמו שהחושן ששם על הלב כמושי"ן "והי' על ליבו תמיד" קשור לגאולה שמאחדת את כל כלל ישראל. ונאמר בסוף מכילת רות "וישי הוליד את דוד", ואומר כ"ק אדי"ש מה"ימ שיישי" ר"ת "יחד שבטי ישראל", זה מוליד ומביא ומגלה את דוד מלכא משיחא. וגם ברכת כהנים שעושים באחדות ובאהבה מלאה מזרזת ומביאה את ביאת המשיח מ"יד ממי"ש נאו!

תפילה – תופל ופתיל – התחברות!

ב. וגם ענין התפילה מורה על האחדות עם ה' ועם ישראל: תפילה צריכה להיות במנין ובציבור בני ישראל שמתכנסים יחד עכ"פ עשרה – "עדה" מישראל, ועי"כ נראה המקום "בית הכנסת" שמכנס ומאחד את היהודים! כי אהבת ואחדות ישראל היא הכלי לקיום ולהמשכת הברכות וההשפעות שאומרים בתפילה ולכן לפני התפילה תיקן הבעש"ט ונדפס בסידור אדה"ז ש"נכון לומר קודם התפילה: הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך!" כי דווקא כשעם ישראל באחדות שלימה הם כלים שלימים לקבלת הברכות וכמו שאומרים בסיום השמו"ע בברכת "שים שלום" – "ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך" [ואולי "כולנו" מרמז לכלי האחדות שאנו עושים לברכת ה'].

והאהבת ואחדות ישראל קשורה באהבת ה' והתאחדות אתו, שזהו התוכן ומשמעות המילה "תפילה" מלשון חיבור, כלשון חז"ל "התופל כלי חרס" שהכוונה מתבר, וכן ענין התפילה היא חיבור היהודים ביניהם ועם ה'.

בשיחות הרבי מהשנים הראשונות ומודפס בלקו"ש⁸ שואל אדי"ש על ההכרזה בר"ה ויהי"כ בפיטו "יונתנה תוקף" – "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה!" מה המיוחד לעם ישראל במצוות אלו דווקא? הרי הם ישן גם אצל הגויים שגם הם מקיימים ועושים מצוות ומעשים אלו, ומה מיוחד בהן את עם ישראל, כי גם אצלם יש תשובה וכו'?

ועונה אדי"ש מה"ימ שם, שאצל היהודים המשמעות של מצוות אלו לגמרי שונה ומיוחדת:

תשובה – אצל הגויים באנגלית נקראת "רעפנטנס" (Repentance), היינו **חרטה**. ז"א שמתחרטים על מעשים לא טובים. ואצל היהודים אומרים חז"ל "הלוואי שהי' כל ימיו בתשובה" א.ז. שגם אם האדם עושה מעשים טובים, תמיד יש מקום לשפר ולהתקרב עוד יותר לה', ולקיים הדברים ככוונה והתקרבות יתר, שזהו לשון "תשובה" מלשון שיבה והתקרבות, ולא רק למי שהי' רחוק.

וצדקה – אצל הגויים נקרא באנגלית "טשארטי" (Charity), היינו **חסד**. א.ז. שעושים חסד לנצרך. משא"כ אצל היהודים נקראת "צדקה", **שהצדק מחייב** אותנו לעשות ולתת צדקה.

והעיקר בענינו – **תפילה** – אצל הגויים בלועזית נקרא "פרייער" (Prayer), היינו בקשה ופני לה', משא"כ אצלנו נקרא "תפילה" כנ"ל מלשון התחברות (כמו התופל ופתיל) שעי' התפילה אנו מתחברים ומחוברים ומאוחדים עם ה'.

וזהו החידוש שע"פ חסידות גם המילה **מצווה** וגם **תפילה** וגם **תפילין**, שבפשטות יש להן משמעות של "גבורה" ציווי וכו', ובחסידות מפורש משמעות של חסד ואהבה: **מצוה מל' צוהנא** וחיבור, וגם תפילה ותפילין מל' חיבור לה'.

והחיבור לה' קשור עם האחדות ואהבת ישראל, כי כמי"ש כנ"ל בהיום יום שבגלל אהבת ה' יש אהבת ישראל שאוהב מה שהאוהב אוהב.

ויעקב בני ישראל מן העבודה!

ג. לפי הרמב"ם מצוות עשה של התפילה היא בכל יום, אבל יש ראשונים שאומרים (רמב"ן ועוד) שהמצווה היא שזוקקים לעזרת שמים ומתפללים, זו המצוות עשה מדאורייתא, ורואים זאת בפרשת **שמות**⁹ – "ויאמרו בני ישראל מן העבודה ויעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, וישמע אלקים את נאקתם",

¹⁰ ברכות ח, ב.
¹¹ שמות ו, א.
¹² בא יג, טז.

⁸ לקו"ש ח"ב שבת שובה ע' 407.
⁹ שמות ב, כג.

"ולטוטפות בין עיניך" מבאר רש"י שני פירושים: א) טוטפות מורה על ארבע פרשיות. ב) וז"ל: "ומנחם חיברו עם והטף אל דרום"¹³, אל **טטיפו**¹⁴, לשון דיבור, כמו ולזכרון בין עיניך האמורה בפרשה ראשונה. שהרואה אותם קשורים בין העינים יזכור הנס ו**ידבר** בו, ז"א שהמילה לטוטפות היא מלשון דיבור והטפה ופרסום הניסים, היינו שכל העינים הקשורים בנס יציאת מצרים והניסים שהיו קודם לכן.

מזוזת - זו מזת! ה' ישמר צאתך ובואך!

ב. וגם מצוות מזוזה קשורה באופן ישיר עם יציאת מצרים, כנאמר בספרים, שעתה מצות מזוזה היא בהמשך למה שנתנו את הדם של קרבן פסח על שתי המזוזות, ואז בזמן מכת בכורות פסח ה' על בתי בניי ולא השחית, כמש"י¹⁵: "והי הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם, וראיתי את הדם ופסחתי עליכם, ולא יהי בכס נקי למשחית בהכותי בארץ מצרים", וכהמשך לענין הדם שהציל את בניי במצרים קיבלנו את מצות **מזוזה** השומרת על בתי בניי בכל מקום שהם, כמו שאומרים שעל המזוזה הרי כתוב שם השם **ש' ד' י' - ר' ית' "שומר דלתות ישראל"** (או דירות ישראל, או דרכי ישראל), ועל המילה מזוזה הכתובה בפרשה השלישית שבתפילין שמע, והרביעית והי אם שמוע, אומרים בספרים שמזוזה נטריקון **זז - מזוזת**. והרבי הכריז על מבצע מזוזה בתור שמירה והצלה על בתי ישראל, ובפרט במחנות צה"ל וישובי הספר.

ג. וכן **הספר תורה** מאחד עם ישראל ומביא הגאולה ממצרים ומכל הגלויות!

"תקוה" דוט השני"

סיכום הקשר של ההלכות ברמב"ם לזמן, פרשת השבוע והתאריך על סיום הלכות תפילין ומזוזה וס"ת

- א. בשמות וארא - ההכנות ליציאת מצרים - ביד חזקה יגרשם מארצו.
- ב. פסוק זה נאמר בתפילין שהם לאות על יציאת מצרים.
- ג. כנזה וכנזה עיני התפילין זכר ליציאת מצרים.
- ד. מזוזה - המושך לדם על המזוזות שהצילו היהודים - ופסח על בתי בניי.
- ה. ספר תורה - אחדות עם ישראל מביא הגאולה!

...

5 ספרי תורה! (בקשר להלכות ספר תורה)

בא' השבתות לפני ההתועדות של הרבי שליט"א מלך המשיח פגשתי את הרב **מנחם הכהן** (שהי עורך הבטאון "מחניים" של הרבנות הצבאית, אחיהם של העיתונאים והסופרים ר' שמואל הכהן ז"ל אבדור ור' פינחס ז"ל פלאו). הרב מנחם הכהן הי' אורח כאן בליובאוויטש בשבת, והוא סיפר לי שבסוף שנות היודים או תחילת הכי הוא הי' הרב של המושבים של ההסתדרות, ונכנס אז ל"יחידות" לכייק אדי"ש מה"מ, וסיפר לרבי שמארגן ומקים בתי כנסת במושבים שהי' לתושבים בתי כנסת לתפילה ובא לאמריקה להתיר קהילות ובתי כנסת על ספרי תורה שנותנים להביא לארץ בשביל בתי הכנסת ביישובים.

מיד אמר לו הרבי: מחר בבוקר בעז"ה תקבל כאן במזכירות 5 ספרי תורה. הוא כ"כ התרגש, שלמרות שלא ביקש, הרבי אמר לו שיתן 5 **ספרי תורה!** ושאל את הרבי האם אני יכול לפרסם זאת?
הרבי ענה לו: מה שעושים כאן, אפשר גם לפרסם, ומה שלא לפרסם, גם כאן לא עושים... אבל בקשר לעצם הפרסום, תעשה לעצמך את החשבון אם כדאי לך לפרסם; יתכן שיהיו אצלו שישמעו שתירמתי ספרי תורה, גם הם ירצו לעשות זאת. אבל יתכן שיהיו אחרים שישמעו שתירמתי **זווקא** לא ירצו לתת, א"כ תעשה לעצמך את החשבון אם הפרסום כדאי לך...
הוא כ"כ התפעל שהרבי עושה כזה דבר גדול מאד, ולא משנה אם יהי פרסום... ולמחרת קיבל במזכירות את **חמשת** ספרי התורה.

מבצעים בטהרה!

כשהורה כ"ק אדי"ש מה"מ ע"ד 5 המבצעים בתקופת חג השבועות תשל"ד (ואז בעיקר הי' ה"שטורעם" על **מבצע מזוזה** שבכל בית יהיו מזוזות כשרות בכל פתח ולבדוק בכל הבתים את כל המזוזות שהי' שמירה על כל בתי ישראל, כמש"י ע"ז "למען ירבו ימיכם", ואמר כיון שהי' "והפלא" בצד השלילי - "והפלא ה' את מכותי")

בתוך חב"ד התאונה הנוראית שנהרג הרב של כפר חב"ד הרב שני"ז גרליק ע"ה ועוד אנשים, ובכללות ארץ ישראל, אסון ילדי מעלות, ולכן יש 5 מבצעים כנגד ה' **הגבורות** וגם שבלוחות הברית על לוח א' היו 5 דברות (ואז הבינו שאח"כ כשהיו **10 מבצעים** - אלו **עשרת הדברות של דורנו**) ואז התמימים שכרו כלי רכב (טנדרים) ותלו שלטים עליהם, ולרבי הי' נחת רוח גדולה, וקרא להם "**טנקים** נגד ההתבוללות!" וראו שהמבצעים הצילו הרבה מההתבוללות ונישואי תעורבות.

ובהתועדות י"ב תמוז אמר הרבי: בהשגחה פרטית קוראים להם "**טנקי**", והבעש"ט אומר שגם מלשונות של גויים אפשר וצריך ללמוד הוראה בעבודת ה', ו"**טנקי**" ר"ת ג' משה סדרי משנה: טהרות נזיקין קדשים.

וההוראה היא: שכשמקריבים יהודי דבר ראשון צריך להיות **טהרות!** שצריך להיות **טהור** מכל פני, שצריך לתת לו ההרגשה (וכך באמת להרגיש) שאין הכוונה ע"י הקירוב לשם פני ואינטרס פרטי, שלא יעשה ע"י לא כסף ולא כבוד ולא פרסום או קשרים (קאנקשטן) אלא שבאמת רוצים לעזור להם, ואז **נזיקין** - מוציאים את כל הענינים הבלתי רצויים - "סור מרע", ו"קדשים" - מכניסים את כל עניני הקדושה. (כתב בקשר לסיפור הנ"ל שהרבי לא מבקש פרסום).

מזוזה כשירה בכל דלת!

כשהורה הרבי על "מבצע מזוזה", שבכל בית יהודי תהי' בכל דלת מזוזה כשרה ובדוקה, ואז אמר אדי"ש, שאם בעל הבית לא מבין ואינו מעוניין לשלם עבוד המזוזות, בין כך צריכים לקבוע שם המזוזות, אלא שדולר א' צריך לשלם (ואיני יודע אם המדובר על כל המזוזות, או בפשטות לפחות דולר על כל מזוזה), כדי שהיהודי ירגיש את חשיבות ויוקר המזוזה, והביא ע"כ דוגמא מה"שיחות לנוער" שיצאו ע"י ה"מרכז לעניני חינוך", שהרבי הקודם הורה שיהי' כתוב ע"ז מחיר, שגם אם אנשים לא שלמו כל המחיר, אבל צריכים לדעת ולהרגיש השווי.

וכדאי לפרסם הדברים!

[ולהרבה יחידים היתה הוראה להחזיק מזוזה כשרה ובדוקה ברכב].

כשהורה הרבי על "מבצע תפילין" בהתועדות שבשבת לפני כ"ז אייר תשכ"ז, אמר שהקהל יקבלו על עצמם לעסוק במבצע תפילין ואפילו שלא נשאר זמן רב ולא יספיקו להניח הרבה עד סיום המלחמה (המלחמה התחילה כבר ביום שני בבוקר) אבל אם מקבלים כבר עכשיו לעסוק בזה יהי' נחשב לזכות אנשי המלחמה גם הנחות התפילין שיעשו במבצעים אח"כ לזכותם ולהצלחתם, והביא לדוגמא מהדין בשו"ע שלפני מלחמה ע"י אויבים ב"יד מכריזים על תענית ציבור לזכות נצחון המלחמה, אבל בפועל לא יכולים לצום לפני המלחמה, כי אסור לצום שלא יהיו חלשים. ובפועל יצומו מיד אחרי המלחמה, וכבר עכשיו נחשב לזכות ולצחון הלוחמים, בגלל שקיבלו על עצמם והחליטו לצום.

ועד"ו אומר אדי"ש, שאם מקבלים החלטה לעסוק ב"מבצע תפילין" הרי"ז כבר לזכות הלוחמים כל מה שיניח ב"מבצע תפילין" גם אחרי המלחמה. ובאמת ראינו אז שהיו נצחונות מוחצים ועצומים בזמן קצר בעז"ה.

והחי יתן אל לבו!

השבוע הסתלק הרה"ת **מאיר** ע"ה **ראנעס** שהוא איש חסידי ישר ואמיתי ומסור לעניני כ"ק אדי"ש מה"מ, וארגן במסירות עשרות שנים מאות רבות של שיעורים לרבים וליחידים תלמידי ישיבות לא חב"דיות בעיר כאן ובהרבה ערים ובמיוחד בקיץ ובהרים ובמחנות וזאג במסירות נפש למימון ולכל ההוצאות ולכלי התחבורה, ועכשיו צריך להיות "**והחי יתן אל לבו**", שנלמד ונמשך בדרכי! רבים התקרבו ללימוד החסידות ולחב"ד ע"י פעולותיו.

בתחילת פעילותו כתב משהו לרבי על פעולות אלו, ולא העריך כדבעי, והרבי כתב עליו בכ"ק בזה"ל: "**אשרי חלקו וגזלו זכותו!**" וצריכים כולם לדחוף ולעודד את משפחתו שימשיכו במרץ בארגון פעולות אלו.
ובעז"ה נזכה לקיום היעוד: הקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם.

לעילוי נשמת

הרה"ח א"א בעל חסד ולב טוב הרה"ח **יעקב** ב"ר **שבתי** ע"ה **עלבערג** יארצ"ט י"ז **טבת** ה'יד' סידה מליץ טוב עבוד בני משפחתו וכל ידיו שירו מהם טפני נחת יהודי חסידותי ויגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך בריאות אושר ושמחה והרחבה בגשמיות וברוחניות ויקיים הקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם, ויזכו לשמחת קבלת פני משיח צדקו מ"ד ממיש נא!

נדפס ע"י בנו הרה"ח **ראובן** ט"ו **עלבערג**

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

¹³ יחזקאל כא, ב.

¹⁴ מיכה ב, ו.

¹⁵ בא יב, יג.